

Ουδέτερα ανισοσύλλαβα σε -μα

το βήμα	τα βήματα	το πρόβλημα	τα προβλήματα
του βήματος	των βημάτων	του προβλήματος	των προβλημάτων
το βήμα	τα βήματα	το πρόβλημα	τα προβλήματα
- βήμα	- βήματα	- πρόβλημα	- προβλήματα

Τα ουδέτερα σε -μα στη γενική του πληθυντικού κατεβάζουν τον τόνο στην παραλήγουσα, π.χ. το κύμα τα κύματα των κυμάτων

το όνομα τα ονόματα των ονομάτων

Όπως το βήμα κλίνονται: *αίμα, σώμα, δέρμα, νήμα, σύρμα, τάμα, χόμα, χρώμα, χρήμα, γράμμα, δράμα, κτήμα* κ.ά.

Όπως το πρόβλημα κλίνονται: *άγαλμα, θέλημα, κέντημα, μάθημα, νόμισμα, στοίχημα, ύφασμα, φόρεμα, άθροισμα, όνομα, κατάστημα, ζήτημα* κ.ά.

Μερικά έχουν μόνο πληθυντικό: γεράματα, τρεχάματα, χαιρετίσματα.

➤ **Ξαναγράφουμε τις παρακάτω προτάσεις συμπληρώνοντας τα κενά:**

α. Ξέρει κανείς τη λύση αυτών των _____ ; (πρόβλημα)

β. Με τα _____ για τα οποία ενδιαφέρεστε, ασχολείται η κόρη μου.
(ζήτημα)

γ. Ποια είναι η καταγωγή του _____ σας; (όνομα)

δ. Μόλις άκουσε _____ στη σκάλα, άρχισε να τρέχει. (βήμα)

ε. Την εκδήλωση άνοιξε η Ορχήστρα των _____ με ένα έργο του
Σκαλκώτα. (χρώμα)

Ουδέτερα ανισοσύλλαβα προπαροξύτονα σε –σιμο, –ξιμο, –ψιμο

το γράψιμο	τα γραψίματα
του γραψίματος	των γραψιμάτων
το γράψιμο	τα γραψίματα
- γράψιμο	- γραψίματα

Τα ουδέτερα σε – σιμο, –ξιμο, –ψιμο στη γενική του πληθυντικού τονίζονται στην παραλήγουσα, αν και σπάνια τη σχηματίζουν.

Π.χ. το πλέξιμο (των πλεξιμάτων), το βάψιμο (των βαψιμάτων).

Αυτή η ομάδα των ουδετέρων παράγεται από ρήματα.

Π.χ. λούζω→ λούσιμο, βάφω→ βάψιμο, γράφω → γράψιμο

κράζω→ κράξιμο, ράβω→ ράψιμο, δένω→ δέσιμο.

- **Να σχηματίσουμε τη γενική ενικού και τη γενική πληθυντικού των ουδετέρων**

	<u>Γενική ενικού</u>	<u>Γενική πληθυντικού</u>
το αίμα	του αίματος	των αιμάτων
το τάγμα		
το χρήμα		
το δράμα		
το ποίημα		
το στοίχημα		
το διάλειμμα		
το κέντημα		
το φόρεμα		
το κύμα		

- Από τα παρακάτω ρήματα να σχηματίσουμε ουσιαστικά όπως το παράδειγμα:

κλείνω: κλείσιμο	απλώνω: άπλωμα
διώχνω:	μαζεύω:
κράζω:	ψαρεύω:
τρέχω:	ερωτώ:
ντύνω:	φυτεύω:
παίζω:	μετρώ:
πλέκω:	κλαδεύω:
λύνω:	κτυπώ:
σβήνω:	σκεπάζω:
φταίω:	διαβάζω:

Στο αγρόκτημα

Στην άκρη του χωριού μου έχω ένα μικρό αγρόκτημα με κήπο και καρποφόρα δέντρα. Στην πρόχειρη αποθήκη, βρίσκονται τα διάφορα γεωργικά μηχανήματα και εργαλεία που χρειάζονται για την καλλιέργεια και τη φροντίδα του κήπου. Το σκαπτικό μηχανήμα για το όργωμα, η αξίνα για το σκάψιμο, το πριόνι για το κόψιμο των δέντρων και η ψαλίδα για το κλάδεμα. Στην αποθήκη υπάρχουν και τα λιπάσματα που πλουτίζουν το χώμα με θρεπτικά συστατικά, απαραίτητα για την ανάπτυξη των φυτών.

- Στο παραπάνω κείμενο να αναγνωρίσουμε τα ουδέτερα ουσιαστικά που λήγουν σε **-μα** και σε **-σιμο, -ξιμο, -ψιμο**.

Επιφωνήματα

Ε! Ταξί! **Ε!** Ταξί, ταξί! ...**Αμ δε!** Περνά το ένα, περνά το άλλο, περνά και το παράλλο, σηκώνεις το χέρι, κατεβάζεις το χέρι, ξανασηκώνεις το χέρι, ξανακατεβάζεις το χέρι. **Ουφ πα!** Χριστέ μου! Και ξαναπερπάτημα και ξανασταμάτημα. **Α!** Να πετύχω έναάδειο, παρακαλές μες στο μυαλό σου. **Μακάρι!** Αλλά, **μπα!** Πού τέτοια τύχη! Λίγο πιο κάτω τσούρμο κόσμος, κακό... **Χμ!** Τι γίνεται εδώ; Συλλαλητήριο; Γάμος; Ανάσταση; – Όχι, κύριε! Στάση λεωφορείου! **Ω!** Το λεωφορείο! Τα λεωφορεία! Επίθεση! Γιουρούσι! Στρίμωγμα και πατίκωμα και πάστωμα και στοίβαγμα... «**Αχ!** Το χέρι μου!», «**Αου!** Το πόδι μου!», «**Ε!** Βλέπε και λίγο πού πατάς!» **Αμάν!** Δε χωράει ούτε βελόνι! Κι εσύ; Πάλι απέξω. **Ε!** Ταξί, ταξί!...

Δημήτρης Ψαθάς, Χαίρε Αθήνα (διασκευή)

Τα επιφωνήματα είναι άκλιτες λέξεις με τις οποίες μπορώ να εκφράσω τα συναισθήματά μου (δηλαδή τον θαυμασμό, τον πόνο, τη λύπη, τη στενοχώρια, την απορία μου), να πραγματοποιήσω πράξεις (π.χ. παρακίνηση, έπαινο, κάλεσμα, ευχή) ή να δηλώσω τη στάση μου σε μια κατάσταση (π.χ. άρνηση, ειρωνεία, δυσπιστία).

Φανερόνουν	Επιφωνήματα
1. Αβεβαιότητα	χμ!
2. Απορία	α!, ο!, μπα!
3. Άρνηση	α μπα!
4. Θαυμασμό	α!, ποπό!, ω!, μπα!
5. Πόνο, λύπη	αχ!, ω!, αμάν!, άου!, οχ!, αλίμονο!, α!
6. Περίπαιγμα, αποδοκιμασία	ε!, ου!, αχαχούχα!
7. Ευχή	μακάρι!, είθε!
8. Έπαινο	μπράβο!, εύγε!
9. Κάλεσμα	ε!, ω!
10. Ειρωνεία	ε!, ου!
11. Στενοχώρια, αηδία	ε!, ου!, ουφ!, πουφ!, πα πα πα!
12. Παρακίνηση	άντε!, άμε!, μαρς!, στοπ!, αλτ!, σουτ!

- Στα επιφωνήματα βάζουμε συνήθως θαυμαστικό.